

Posudek disertační práce Mgr. Ivana Náprstka *Schwarzenberská stavební kancelář a její činnost ve druhé polovině 19. století / Příspěvek k formování jihočeské kulturní krajiny*. Práce, odevzdaná v závěru roku 2024, je výsledkem doktorského studia na Filozofické fakultě Univerzity Pardubice, pod vedením školitele doc. Mgr. Pavla Panocha, Ph.D.

Jako stavební historik jsem měl zpočátku problém s přístupem práce k tématu, protože jsem podle názvu očekával debatu spíše o projektových a realizovaných výsledcích činnosti uvedené kanceláře – tj. plánech, jejich alternativách a stavbách v krajině. V úvodu i závěru textu je ale uvedeno srozumitelné a věrohodné vysvětlení metodického přístupu – tedy že se práce zabývá schwarzenberskou stavební kanceláří v širším záběru vývoje její činnosti z hlediska časového postupu, personálního obsazení jejího vedení a vztahu s osobami stavebníků – tedy příslušných panujících knížat. V tomto ohledu je zpracování nepochybně věrohodné a přínosné, naplňující předsevzaté cíle vhodným způsobem.

Mé specializaci bližší byly tři detailněji zpracované sondy do činnosti kanceláře, zaměřené na konkrétní stavební akce různého druhu – dvě přestavby velkých vrchnostenských sídel s „hradozámkovou“ minulostí (Hluboká a Vimperk), a z hlediska nástupu novodobé památkové doktríny zlomové akce přestaveb kostelů v Protivíně a Krči na přelomu 19. a 20. století. Z těchto náhledů se mi jako méně obsažné jeví vylíčení přestavby ve Vimperku – možná ale jenom proto, že postrádalo pro mne důležitou vazbu na ukázky plánové dokumentace. U závěrečné epizody „Protivín – Krč“ mi trochu vadila částečná duplicita s článkem Jana Ivanegy z roku 2014, vyvážená ale pozorností k příběhu novostavby farní budovy v Krči.

U nejjobsažnější hlubocké epizody mě zaujal z celé práce nejvíce podrobný pohled na samotnou architekturu s jejími dílčími proměnami při dlouhém trvání akce a následnosti projektantů. Pro diskusi při obhajobě práce bych doporučoval v souvislosti se zmiňovanou údajnou rustikálností výrazu staveb, danou použitím režného zdiva (s. 60), zmínit podrobněji varianty použití v tomto ohledu nejzajímavějšího a nejvíce charakteristického prvku – režných cihel. V tomto ohledu se mi jeví jako pozoruhodná rozdílnost jejich použití u prvních staveb architekta Beera – hlubockého úřednického velkodomu a nového kostela (mimochodem – ví se, zda byla ostění oken u kostela od počátku i navenek cihlová, tedy odlišně oproti úřednickému areálu?).

Jako člověk, do určité míry v posledních letech obeznámený s pracovní činností autora, chápu logiku výběru uvedených ilustračních epizod, protože se vztahují k akcím, jimiž se autor zabýval jako památkář na svém tehdejší pracovišti, nebo se dokonce týkají míst, s nimiž je autor ve skutečně každodenním kontaktu (Krč u Protivína). Takto motivovaný výběr témat pro podrobnější studium je nepochybně oprávněný a bude jistě prospěšný i do budoucna pro vlastní i organizovanou regionální vlastivědnou práci na novém autorově pracovním působišti.

U bohatého rejstříku témat pracovní náplně schwarzenberské stavební kanceláře mi trochu chyběla zmínka (pokud jsem ji nepřehlédl) o projektové přípravě poměrně velkého počtu dominikálních osad i celých nových vesnic. Tyto zakládací akce se nutně připravovaly na rýsovacích prknech vrchnostenských projektantů od urbanistického konceptu až po návrhy typových domů (a dohled nad realizací); z těchto dokumentací je přitom známá jenom malá část. Velká vesnická založení ale skončila už v 1. polovině 19. století (Lenora 1837). Do té doby i později ale schwarzenberská

stavební kancelář produkovala rovněž velké množství „obyčejných“ domů venkovského typu, určených pro vrchnostenské pracovníky ve vesnicích i v lesním terénu.

Na výsledné podobě práce mi vadily češtinářské nedostatky, které jsou ale dnes – bohužel – v písemných projevech i v rámci humanitního vysokoškolského studia obvyklé všeobecně (v závěru své pedagogické kariéry na zdejší univerzitě jsem tomu říkal „pardubická čeština“, ale takové regionální omezení nebylo spravedlivé). Četl jsem už ostatně, že v odvěkém problému shody podmětu s přísudkem nakonec stejně zvítězí měkké i, takže několik takových případů vlastně odpovídá dobovému trendu. Víím ale, že autorovi pro finalizaci práce rozhodně chyběl dostatek času a pohody, takže neměl šanci k jinak obvyklému „učesání“ (jen několika) stylistických a gramatických prohřešků.

Uvedené připomínky by měly sloužit zejména jako podněty k diskusi při obhajobě práce, která je podle mého názoru kvalitní a naplňuje kritéria pro úspěšné zakončení doktorského studia. Práci tedy doporučuji přijmout a předložit k obhajobě.

Prof. Ing. arch. Jiří Škabrada, CSc.

Praha, 29. 1. 2025

.....